

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

РОЗВИТОК
МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ
УКРАЇНО-ШВЕЙЦАРСЬКИЙ
ПРОЄКТ

МАТЕРІАЛИ

З НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ "МЕДИЧНА СИМУЛЯЦІЯ- ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ"

(впровадження інноваційних технологій
у вищу медичну освіту України)

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
“МЕДИЧНА СИМУЛЯЦІЯ-
ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ”
(впровадження інноваційних технологій у вищу
медичну освіту України)

м. Чернівці
17-18 лютого 2023

УДК : 378.147.091.33-048.63:61(063)

М 42

Головний редактор:

Оксана Андрієць – в. о. ректора закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету, д.мед.н., професор.

Редакційна колегія:

Ігор Геруш – к.мед.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;

Володимир Ходоровський – к.мед.н., доцент, начальник навчального відділу з сектором моніторингу якості освіти та інформаційно-аналітичного забезпечення;

Віталій Смандич – к.мед.н., керівник навчально-тренінгового центру симуляційної медицини, доцент кафедри внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб;

Людмила Хлуновська – к.мед.н., доцент кафедри педіатрії та медичної генетики;

Валерія Андрієць – викладач коледжу Буковинського державного медичного університету, кафедра суспільних наук та українознавства;

Віталіна Сокорська – провідний фахівець навчально-тренінгового центру симуляційної медицини;

Євгенія Лучик – фахівець I категорії навчально-тренінгового центру симуляційної медицини;

Наталя Сирбу – провідний фахівець навчально-тренінгового центру симуляційної медицини.

У тезах доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю лікарів, науковців та молодих вчених, подаються стислі відомості щодо результатів наукової роботи, виконаної учасниками конференції.

М 42 Медична симуляція – погляд у майбутнє (впровадження інноваційних технологій у вищу медичну освіту України) (для лікарів, науковців та молодих вчених) : наук.-практ. конф. з міжнар. участю.

Чернівці, 17-18.02.2023 року: тези доп. /Чернівці: БДМУ. – 297с.

УДК : 378.147.091.33-048.63:61(063)

М 42

Ткачинаська Ю.О., Козловська І.М., Смандич В.С., Сокорська В.О. 215	217
<i>Роль симуляційного методу в структурі навчального процесу</i>	
Трефаненко І.В., Шупер В.О., Рева Т.В., Шумко Г.І. Соловійова О.В.,	219
<i>Формування комунікативної компетентності в студентів під час симуляційного тренінгу</i>	
Ушкац С.Ю., Жолобенко Н.Ю.	
<i>Перспективи проведення медичних тренінгів у немедичному освітньому закладі</i>	
	222
Фіщук О.Ю., Смандич В.С., Лучик Є.Р., Хлуновська Л.Ю.	
<i>Досвід впровадження екзамену ОСКІ в освітній процес медичних ВНЗ</i>	
	226
Флуд В.В., Макар О.Р., Пилипчук І.С.	
<i>Невід'ємні складові симуляційного навчання в медицині</i>	
	228
Цисар Ю.В.	
<i>Аспекти підготовки студентів до симуляційного навчання на кафедрі акушерства та гінекології</i>	
	230
Чепишко С.І., Стецик Н.Р.	
<i>Симуляційне навчання на післядипломному етапі підготовки лікаря- стоматолога</i>	
	232
Черней Н.Я.	
<i>Роль симуляційних технологій при дистанційній формі навчання</i>	
	235
Чичерська М.В., Смандич В.С., Буряк О.Г., Ходоровський В.М.	
<i>Роль симуляційного навчання в майбутній компетентності студента- медика</i>	
	237
Чорна Л.І., Мандрик О.Є., Смандич В.С.	
<i>Симуляційне навчання як засіб формування професійної компетенції майбутнього лікаря</i>	
	240
Шумко Г.І., Шупер В.О., Трефаненко І.В., Рева Т.В.	
<i>Використання симуляційних технологій для формування майбутнього спеціаліста з внутрішньої медицини</i>	
	243

підвищенню кваліфікаційного рівня випускників вищих медичних закладів, а практичну охорону здоров'я забезпечити висококваліфікованими фахівцями.

Список використаних джерел літератури:

1. Акентьев С.О., Березова М.С., Бойчук Т.М., редактор. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю Симуляційна медицина погляд у майбутнє. Використання елементів симуляційних технологій на практичних заняттях із лікарями-слухачами на циклах тематичного удосконалення та стажування з фахів «анестезіологія» та «медицина невідкладних станів». зб. тез доповідей [Інтернет]; 2021 лютий 19; Чернівці. Чернівці: БДМУ; 2021. 267с.
2. Колесник, Т. В., Смольянова, О. В. Використання майстер-класів для формування навичок виконання медичних маніпуляцій на кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини. Медична освіта. 2018. № 1. С. 79–81. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2018.1.8406>
3. Досвід фантомно-симуляційного навчання студентів / В.О. Потапов, Ю.В. Донська, М.В. Медведєв, А.П. Петулько // Медична інформатика та інженерія, 2015. № 4. С. 59–61.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС СИМУЛЯЦІЙНОГО ТРЕНІНГУ

Трефаненко І.В., Соловійова О.В., Шупер В.О., Рева Т.В., Шумко Г.І.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Сьогодні потребує від майбутнього спеціаліста знання сучасної інформації, вміння самонавчатися, володіти комп'ютерними технологіями, але для лікаря головною рисою залишається вміння працювати з людьми в соціумі. Основою навчання майбутніх лікарів у клініці традиційною є співпраця в колективі та практична робота з хворим. На жаль, останнім часом робота студента біля ліжка хворого значно обмежена. Це пов'язано зі збільшенням студентів у групі на тлі скорочення годин із дисципліни, пандеміями з переходом на онлайн-навчання, війною в країні, відсутністю домовленостей із керівництвом лікарень, етичними обмеженнями. Тому сучасні різноманітні технології, що можуть частково компенсувати практику наживо, до яких належить і інтерактивне навчання, надійно ввійшли у сферу освітнього процесу й отримали стимул до подальшого розвитку.

До інтерактивних технологій належать доповіді, презентації з дискусійним обговоренням у команді, рольові ігри за типами імітування

персонажів, імітаційного моделювання конкретних умов і динаміки ситуацій, спільних дій і діалогу в процесі спілкування, застосування спеціальних фантомів симуляторів, віртуальних симуляторів, що дають змогу моделювати процеси, ситуації, інші аспекти проблем [1, 2].

На початкових курсах, де вивчаються теоретичні дисципліни, можна використовувати симуляційні системи з використанням «аватарів» — (повністю віртуальна анімаційна 3D модель пацієнта), гібридні імітатори, а також різноманітні форми фантомів від простих навчальних симуляторів до комп'ютеризованих манекенів усього тіла людини. На кафедрах із практичних дисциплін цілі й завдання вимагають не просто засвоєння студентом навчального матеріалу, а вміння його реалізувати в умовах максимально наближених до реального життя, де в центрі проблеми стоїть пацієнт. Й ось тут на допомогу приходять наступні види інтерактивного навчання: імітація, симуляція, гра. Симуляційне навчання є такою організацією навчального процесу, коли студент діє в імітованих обставинах без супутніх ризиків для пацієнта і студента.

Рольова гра, як один із видів інтерактивного навчання, дасть змогу удосконалювати комунікативні навички мовця, розвиває вміння самостійно знаходити джерела інформації з опорою на ситуативні візуальні об'єкти, орієнтуватися в заданих умовах конкретного акту комунікації. Важливо, що студент не просто отримує готову інформацію або модель поведінки від викладача, а в процесі активізації роботи на уроці самостійно досягає актуального позитивного результату, вибудовує власну систему, готується до реальних комунікативних ситуацій професійної спрямованості. Симуляційне навчання, так собою, є одним із варіантів реалізації рольової гри. За визначенням Девід Габа симуляція — це техніка (а не технологія), яка дає змогу в повністю інтерактивній манері замінити або збагатити практичний досвід учня за допомогою штучно створеної ситуації, що відображає і відтворює проблеми, які мають місце в реальному світі [3].

Симуляційне навчання широко використовується в процесі здобуття та вдосконалення і комунікативних навичок студентів медиків, проте симуляційні моделі, як і методи, дещо різняться щодо процесу навчання професійним навичкам. Це пояснюється різними завданнями й цілями навчальних процесів [4]. Ми можемо виділити наступні типи комунікативних симуляційних методів:

1. Створення симуляційного клінічного випадку, пов'язаного з темою заняття, коли викладач надає готовий сценарій та роздає ролі в ньому.

2. Написання симуляційної історії хвороби пацієнта. Під час виконання завдання студенти працюють групами з 3–4 осіб, мають можливість набути досвіду комунікаційних навичок роботи в команді.

3. Створення ділової гри. Вона дає змогу оцінити уміння студентів провести дослідження пацієнта, знання основних об'єктивних симптомів хвороби, уміння симулювати необхідні лабораторні та інструментальні методи дослідження, сформулювати провідні синдроми, оформити відповідний фрагмент історії хвороби в робочих зошитах навіть за відсутності пацієнтів із необхідною для демонстрації патологією. Її можна провести за методикою «Стандартизований пацієнт».

У процесі гри роль пацієнта виконує викладач або інший студент. Симулюються ситуації з пацієнтами різних вікових груп, що мають різний настрій і володіють різним інтелектуальним рівнем. Завдання студента формулюється в такий спосіб: під час опитування віртуального пацієнта він повинен актуально й послідовно конструювати такі питальні речення, щоб комунікативний акт відбувся успішно. Протягом гри учні демонструють не тільки знання медичної лексики, а і вміння формулювати питання професійного характеру, логічно впорядковувати розумовий процес, будувати послідовний діалог і встановлювати контакт із пацієнтом, вибудовувати модус спілкування відповідно до віку «пацієнта», його психологічного стану й настрою. Студент-медик повинен вміти грамотно провести опитування хворого і зробити запис у медичній картці. У пропонованій симуляційній ситуації демонструються не тільки професійні навички оцінюваного, а й рівень комунікаційних здібностей. Під час дебрифінгу симуляційної ситуації проводиться аналіз помилок із погляду комунікативної компетентності.

Не треба забувати, що майбутній лікар має вміти спілкуватися на роботі не тільки з пацієнтом, чим більше рольових сценаріїв він відпрацює, тим легше йому буде в майбутньому. Тому можна провести дискусійний розбір обраної проблеми. Студенти виступають із доповідями, презентаціями, викладають свій погляд на проблеми, що виносяться на обговорення. Ці проблеми обираються з буденної роботи лікарні, з досвіду викладача, історій знайомих лікарів. У дискусії шукають шляхи до консенсусу з колегами й експертом — викладачем. При цьому студентам пропонують ролі лікаря, юриста, теолога, «людини з вулиці», родича пацієнта, економіста, головного лікаря тощо [5, 6].

Головна мета навчити студента комунікувати з пацієнтом, персоналом, вміти відстоювати свою точку зору, конструктивного підходити до опонентів. Тож оправдане висловлювання, що симуляція — це реальність у мініатюрі. І

саме завдяки цій методиці навчання студент зможе не тільки опанувати вміння та навички, а навчитися впевнено почуватися в соціумі робочої атмосфери.

Список використаних джерел літератури:

1. Артьоменко В.В., Новіков Д.А., Єгоренко О.С., Семенченко С.С. Ефективність симуляційних методів навчання. Управління Закладом охорони здоров'я. 2015. № 6. С. 70–76.
2. Артьоменко В.В., Семенченко С.С., Осінцева В.І., Берлінська Л.І. Роль симуляційного навчання в підвищенні якості медичної допомоги. Управління закладом охорони здоров'я. 2014. № 12. С. 40–48.
3. Тутченко М.І., Сусак Я.М. Симуляційні технології в навчанні студентів медиків практичним навичкам. Актуальні проблеми сучасної медицини. 2013. Т. 13. Вип. 4 (41). С. 326–327.
4. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід: огляд / В.В. Артьоменко, С.С. Семченко, О.С. Єгоренко та ін. Одеський медичний журнал. 2015. № 6. С. 67–74.
5. A simulation based curriculum to introduce key teamwork principles to entering medical students / A. Banerjee, J.M. Slagle, N.D. Mercaldo [et al.] BMC Med Education. 2016. Vol. 16. № 1. P. 295.
6. Warren J.N., Luctkar Flude M., Godfrey C., Lukewich J. A systematic review of the effectiveness of simulation based education on atisfaction and learning outcomes in nurse practitioner programs. Nurse Education Today. 2016. № 46. P. 99–108.

ПЕРСПЕКТИВИ ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНИХ ТРЕНІНГІВ В НЕМЕДИЧНОМУ ОСВІТНЬОМУ ЗАКЛАДІ.

Ушкац С.Ю., Жолобенко Н.Ю

*Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв*

Bis dat, qui cito dat.

Ще до початку активної фази війни в Україні статистика смертності від серцево-судинних захворювань була невтішною та займала перші місця у світовому рейтингу за кількістю смертей на 100 тисяч населення [1–3]. Наразі динаміка тільки погіршується, хронічний стрес українців та перевантаження системи екстреної медичної допомоги у зв'язку з військовою агресією, і при цьому низький рівень обізнаності громадян щодо надання першої допомоги в невідкладних станах — усе це призводить до медико-соціально-економічної проблеми державного рівня, що потребує негайного реагування.